

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА

Кафедра філософії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор

_____ Майя НІКОЛАСВА
_____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІЛОСОФІЯ ТА ОСНОВИ РЕЛІГІЄЗНАВСТВА

Рівень вищої освіти: перший рівень (бакалаврський)

Галузь знань: 24 Сфера обслуговування

Спеціальність: 242 «Туризм»

Освітньо-професійна програма: Туризм

Робоча програма навчальної дисципліни "Філософія та основи релігієзнавства".
Одеса: ОНУ, 2023. 21 с.

Розробники:

Карпенко Мирослава Вікторівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії

Протокол № 1 від «28» 08 2023 р.

Завідувач кафедри Голубович Інна ГОЛУБОВИЧ

Погоджено із гарантом ОПП «Туризм»

« » 28 20   р.

Гарант ОПП Віталій СІЧ Віталій СІЧ

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету історії та філософії

Протокол № 1 від «31» серпня 2023 р.

Голова НМК Левченко Галина ЛЕВЧЕНКО

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри філософії

Протокол №   від « »   20   р.

Завідувач кафедри   (підпис)   (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри філософії

Протокол №   від « »   20   р.

Завідувач кафедри   (підпис)   (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Очна форма навчання	Заочна форма навчання
Загальна кількість кредитів – 3 годин – 90 змстових модулів – 2	Галузь знань: 24 Сфера обслуговування Спеціальність: 242 Туризм Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Обов'язкова	
		Рік підготовки	
		2-й	-
		Семестр	
		3-й	-
		Лекції	
		18 год.	-
		Практичні, семінарські	
		12 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		60 год.	-
		ут.ч. ІНДЗ: не передбачено	
		Форма підсумкового контролю	
		Залік	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – розширення світогляду здобувачів вищої освіти у сфері духовної культури, розкриття світоглядної природи філософії і релігії, визначення місця і значущості філософії та релігії в контексті духовного буття людини.

Завдання дисципліни: сформувати у здобувачів вищої освіти навички філософського мислення; сприяти системному розумінню змісту основних розділів філософії, освоєнню основних теоретичних положень філософії та основ релігієзнавства.

Предмет дисципліни – філософія як знання про сутність буття, що виражається у вигляді теоретичної картини світу в цілому. Встановлення особливостей філософського і релігійного світоглядів шляхом їх порівняльного аналізу. Розкриття життєвого смислу світогляду. Визначення місця філософії і релігієзнавства в системі гуманітарних наук та в духовній культурі в цілому.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

Інтегральна компетентність: Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як

в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Програмні результати навчання:

ПРН2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук;

ПРН11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності;

ПРН17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати: специфіку предмету філософії; особливості філософії і релігії як світоглядів, їх базові елементи та структуру; основні етапи розвитку світової філософії, головні напрямки і школи в історії філософії, вчення видатних філософів; зміст філософських категорій; форми та методи пізнання, форми знання; філософський підхід до проблеми людини, суспільства, історії; причини виникнення і існування релігії, її типологію, роль релігії в духовному житті людини та суспільства;

уміти: розрізняти філософське і наукове пізнання; визначати специфіку філософії і релігії як світоглядів; розкривати особливості історичних етапів розвитку всесвітньої філософії; користуватися філософськими категоріями; орієнтуватися в різних релігійних вченнях; визначати особисту світоглядну позицію.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФІЯ ТА ОСНОВИ РЕЛІГІЄЗНАВСТВА»

Змістовий модуль 1 СВІТОГЛЯДНА ПРИРОДА ФІЛОСОФІЇ. ОСНОВНІ РОЗДІЛИ ФІЛОСОФІЇ.

Тема 1. Предмет філософії, склад проблем й основні розділи.

Специфіка предмету філософії. Філософія як знання про світ в цілому. Філософія як перша форма теоретичного знання. Порівняльний аналіз філософського і наукового знання. Склад філософських проблем. Основні розділи філософії. Концепції виникнення філософії.

Тема 2. Феномен світогляду.

Визначення поняття світогляду, базові елементи світогляду, його структура, типологія. Поняття світу в цілому, особливості його пізнання. Світ в цілому як сфера буття. Світоглядна і наукова картини світу. Загальна характеристика історичних типів світогляду: міфологічного, релігійного, філософського.

Тема 3. Антична філософія. Філософія Середньовіччя і доби Відродження.

Періодизація античної філософії. Антична натурфілософія. Досократики. Мілетська, піфагорійська, елейська школи. Філософія Геракліта. Атомістичне вчення Демокріта. Класична доба: Сократ, Платон, Аристотель. Філософія Платона: вчення про ідеї і космологія. Вчення Платона про душу і державу. Філософія Аристотеля: онтологія, етика і вчення про державу. Елліністична і релігійна доба.

Періодизація середньовічної філософії. Проблема віри й знання, дискусія про природу універсалій. Релігійна філософія Фоми Аквінського. Загальна характеристика філософії Відродження. Містичний пантеїзм М. Кузанського і натуралістичний пантеїзм Д. Бруно.

Тема 4. Філософія Нового часу. Німецька класична філософія.

Філософія Нового часу. Емпіричний і раціоналістичний напрямки у філософії Нового часу. Ідея експериментального обґрунтування Ф. Беконом емпіричного методу пізнання природи. Сенсуалізм Д. Локка. Соліпсизм Д. Берклі. Агностицизм Д. Юма. Раціоналістичний метод Р. Декарта. Дуалізм Р. Декарта, психофізична проблема. Раціоналізм Б. Спінози. Теорія пізнання і онтологія Б. Спінози. Раціоналізм Г. Лейбніца. Монадологія Г. В. Лейбніца.

Німецька класична філософія. Теорія пізнання І. Канта. Етичне вчення І. Канта. Абсолютний ідеалізм Г. Гегеля.

Тема 5. Онтологія: вчення про буття. Пізнавальне відношення до дійсності.

Поняття буття в історії філософії. Буття і суще. Поняття буття і специфіка його визначення. Категоріальне визначення поняття буття. Бінарна природа філософських категорій. Система категорій в історії філософії. Сутність та існування. Поняття субстанції та акциденції. Поняття загального, особливого, одиничного. Необхідність і випадковість. Причина і наслідок. Детермінізм та індетермінізм. Поняття матерії і його визначення в історії філософії.

Поняття суб'єкту і об'єкту пізнання. Види суб'єктно-об'єктного відношення.

Чуттєві і раціональні форми пізнання. Форми наукового знання: теорія і гіпотеза. Методи наукового пізнання: емпіричні, теоретичні, методи, що застосовуються як на рівні емпіричного, так і на рівні теоретичного пізнання:

абстрагування, аналіз та синтез, дедукція та індукція, моделювання, метод історичного і логічного. Поняття істини. Онтологічний і гносеологічний підходи до визначення поняття істини. Класичні та некласичні концепції істини.

Тема 6. Філософія людини.

Науковий і філософський підходи до проблеми людини. Людина як філософська проблема. Духовна сутність людини. Поняття «людина», «індивід», «особистість». Ідея філософської антропології. Вчення про людину М. Шелера, А. Гелена.

Тема 7. Суспільство як духовно-матеріальна цілісність. Теорії історичного процесу.

Суспільство як предмет філософського пізнання. Історичні форми суспільства та форми соціальної організації. Поняття форми соціальної організації. Економічні чинники виникнення держави. Основні функції держави. Держава і громадянське суспільство. Структура суспільства: демографічна і поселенська. Класова структура суспільства. Теорія соціальної стратифікації та соціальної мобільності. Концепції суспільства.

Формаційний поділ історії. Культурологічна концепція історії О. Шпенглера. Цивілізаційна концепція історії А. Тойнбі.

Змістовий модуль 2

РЕЛІГІЄЗНАВСТВО ЯК ГАЛУЗЬ ЗНАННЯ. РЕЛІГІЯ В ДУХОВНОМУ ЖИТТІ СУСПІЛЬСТВА.

Тема 8. Релігієзнавство як навчальна дисципліна.

Визначення предмету, методів, основних понять, мети та завдань релігієзнавства.

Основні підходи до вирішення проблеми походження релігії та її розвитку. Визначення поняття релігії.

Тема 9. Релігійний світогляд.

Базові елементи релігійного світогляду і його структура. Специфіка релігійної картини світу. Поняття релігійної віри і релігійного досвіду. Релігійна свідомість, її особливості. Релігійний культ, його зміст і функції. Релігійні організації. Функції і роль релігії в суспільстві.

Тема 10. Класифікація релігій. Ранні форми релігії.

Класифікація релігій.

Загальна характеристика стихійно-колективної, родової свідомості первісного суспільства. Форми вірувань первісного суспільства. Фетишизм. Тотемізм. Анімізм. Магія. Шаманізм.

Тема 11. Національні релігії.

Соціально-економічні умови виникнення і розвитку національних релігій. Іудаїзм, індуїзм, конфуціанство, даосизм, синтоїзм: особливості догматики і культу.

Тема 12. Світові релігії.

Соціально-економічні, політичні умови формування віровчень світових релігій. Буддизм: історія, віровчення, обрядовість. Християнство: історія,

віровчення, обрядовість. Іслам: історія, віровчення, обрядовість.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Світоглядна природа філософії. Основні розділи філософії.										
Тема 1. Предмет філософії, склад проблем й основні розділи.	8	2	2	-	4	-	-	-	-	-
Тема 2. Феномен світогляду.	8	2	2	-	4	-	-	-	-	-
Тема 3. Антична філософія. Філософія Середньовіччя і доби Відродження.	8	2	-	-	6	-	-	-	-	-
Тема 4. Філософія Нового часу. Німецька класична філософія.	8	2	-	-	6	-	-	-	-	-
Тема 5. Онтологія: вчення про буття. Пізнавальне відношення до дійсності.	8	2	2	-	4	-	-	-	-	-
Тема 6. Філософія людини	8	-	-	-	8	-	-	-	-	-
Тема 7. Суспільство як духовно-матеріальна цілісність. Теорії історичного процесу	8	-	-	-	8	-	-	-	-	-
Разом за ЗМ 1:	56	10	6	-	40	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Релігієзнавство як галузь знання. Релігія в духовному житті суспільства.										
Тема 8. Релігієзнавство як навчальна дисципліна.	6	2	-	-	4	-	-	-	-	-
Тема 9. Релігійний світогляд.	8	2	2	-	4	-	-	-	-	-
Тема 10.	4	-	-	-	4	-	-	-	-	-

Класифікація релігій. Ранні форми релігії.										
Тема 11. Національні релігії.	8	2	2	-	4	-	-	-	-	-
Тема 12. Світові релігії.	8	2	2	-	4	-	-	-	-	-
Разом за ЗМ 2:	34	8	6	-	20	-	-	-	-	-
Усього годин:	90	18	12	-	60	-	-	-	-	-

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

6. Теми практичних занять

(Додаток 1)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1. Світоглядна природа філософії. Основні розділи філософії.			
1.	Предмет філософії, склад проблем й основні розділи. Предмет філософії. Умоглядний характер філософського пізнання. Світоглядна природа філософії. Специфіка філософського пізнання дійсності: порівняльний аналіз філософського і наукового знання. Склад філософських проблем. Основні розділи філософії. Проблема виникнення філософії. Міфогенна і гносеогенна концепції генезису філософії.	2	-
2.	Феномен світогляду. Базові елементи світогляду та його структура. Поняття світ в цілому. Особливість його пізнання. Визначення поняття світогляду. Історичні типи світогляду. Порівняльна характеристика міфологічного, релігійного і філософського світоглядів.	2	-
3.	Антична філософія. Філософія Середньовіччя і доби Відродження. Антична натурфілософія. Філософія Платона: теорія ідей і космологія. Вчення про душу та державу. Філософська система Аристотеля. Боротьба між реалістами і номіналістами. Містичний пантеїзм М. Кузанського і натуралістичний пантеїзм Д. Бруно.	-	-
4.	Філософія Нового часу. Німецька класична філософія. Обґрунтування Ф. Беконом емпіричного методу пізнання. Обґрунтування Р. Декартом раціоналістичного методу пізнання. Дуалізм і психофізична проблема. Теорія пізнання і онтологія Б. Спінози. Монадологія Г. В. Лейбніца. Емпіризм Дж. Локка. Теорія пізнання І. Канта. Етичне вчення І.	-	-

	Канта. Система абсолютного ідеалізму Г. В. Ф. Гегеля.		
5.	Онтологія: вчення про буття. Пізнавальне відношення до дійсності. Поняття буття і особливості його визначення. Буття і суще. Природа філософських категорій. Поняття матерії і його визначення в історії філософії. Поняття суб'єкту і об'єкту. Види суб'єктно-об'єктного відношення. Чуттєві форми пізнання і раціональні форми пізнання. Форми наукового знання. Наукові методи пізнання. Поняття істини. Концепції істини.	2	-
6.	Філософія людини. Проблема людини: науковий і філософський підходи до її вирішення. Поняття «людина», «індивід», «особистість». Ідея філософської антропології. Вчення про людину М. Шелера, А. Гелена.	-	-
7.	Суспільство як духовно-матеріальна цілісність. Теорії історичного процесу. Суспільство як предмет філософського пізнання. Історичні спільності людей: рід, плем'я, народність, нація. Поняття форми соціальної організації. Її основні функції. Історичні форми соціальної організації. Структура суспільства. Формацийний поділ історії. Культурологічна концепція історії О. Шпенглера. Цивілізаційна концепція історії А. Тойнбі.	-	-
Змістовий модуль 2. Релігієзнавство як галузь знання. Релігія в духовному житті суспільства.			
8.	Релігієзнавство як навчальна дисципліна. Релігієзнавство, його предмет, основні поняття і розділи. Основні підходи до вивчення релігії. Поняття релігії. Концепції визначення релігії.	-	-
9.	Релігійний світогляд. Базові елементи релігійного світогляду і його структура. Релігійна свідомість. Поняття релігійної віри і релігійного досвіду. Релігійний культ, його зміст і функції. Релігійні організації. Функції релігії.	2	-
10.	Класифікація релігій. Ранні форми релігії. Класифікація релігій. Загальна характеристика стихійно-колективної, родової свідомості первісного суспільства. Форми вірувань первісного суспільства. Фетишизм. Тотемізм. Анімізм. Магія. Шаманізм.	-	-
11.	Національні релігії. Соціально-економічні умови виникнення і розвитку національних релігій. Особливості догматики і культу іудаїзму. Індуїзм. Головні напрями. Конфуціанство і даосизм в історії Китаю. Японська релігія – синтоїзм.	2	-
12.	Світові релігії. Соціально-економічні, політичні умови формування віровчень світових релігій. Буддизм. Історія, віровчення, обрядовість. Християнство. Історія, віровчення, обрядовість. Іслам. Історія, віровчення, обрядовість.	2	-
Разом:		12	-

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
1.	Предмет філософії, склад проблем й основні розділи. Опрацювати та підготувати завдання для самостійної роботи: - підготувати відповіді та повідомлення на питання, які пропонуються до самостійного вивчення; - представити у вигляді таблиці порівняльну характеристику філософського і наукового знання; - поточне тестування; - реферат (за однією із запропонованих тем) та підготувати презентацію до захисту.	4	-
2.	Феномен світогляду. Опрацювати та підготувати завдання для самостійної роботи: - підготувати відповіді та повідомлення на питання, які пропонуються до самостійного вивчення; - поточне тестування; - розв'язання практичних задач/ситуаційних вправ та проблемних ситуацій.	4	-
3.	Антична філософія. Філософія Середньовіччя і доби Відродження. Опрацювати та підготувати завдання для самостійної роботи: - підготувати відповіді та повідомлення на питання, які пропонуються до самостійного вивчення; - поточне тестування; - розв'язання практичних задач/ситуаційних вправ та проблемних ситуацій; - реферат (за однією із запропонованих тем) та підготувати презентацію до захисту.	6	-
4.	Філософія Нового часу. Німецька класична філософія. Опрацювати та підготувати завдання для самостійної роботи: - підготувати відповіді та повідомлення на питання, які пропонуються до самостійного вивчення; - підготовка до поточного тестування; - розв'язання практичних задач/ситуаційних вправ та проблемних ситуацій; - реферат (за однією із запропонованих тем) та підготувати презентацію до захисту.	6	-
5.	Онтологія: вчення про буття. Пізнавальне відношення до дійсності. Опрацювати та підготувати завдання для самостійної роботи:	4	-

	- підготувати відповіді та повідомлення на питання, які пропонуються до самостійного вивчення; - поточне тестування; - розв'язання практичних задач/ситуаційних вправ та проблемних ситуацій.		
6.	Філософія людини. Опрацювати та підготувати завдання для самостійної роботи: - підготувати відповіді та повідомлення на питання, які пропонуються до самостійного вивчення; - поточне тестування; - розв'язання практичних задач/ситуаційних вправ та проблемних ситуацій.	8	-
7.	Суспільство як духовно-матеріальна цілісність. Теорії історичного процесу. Опрацювати та підготувати завдання для самостійної роботи: - підготувати відповіді та повідомлення на питання, які пропонуються до самостійного вивчення; - поточне тестування; - розв'язання практичних задач/ситуаційних вправ та проблемних ситуацій; - реферат (за однією із запропонованих тем) та підготувати презентацію до захисту.	8	-
8.	Релігієзнавство як навчальна дисципліна. Опрацювати та підготувати завдання для самостійної роботи: - підготувати відповіді та повідомлення на питання, які пропонуються до самостійного вивчення; - підготовка до поточного тестування.	4	-
9.	Релігійний світогляд. Опрацювати та підготувати завдання для самостійної роботи: - підготувати відповіді та повідомлення на питання, які пропонуються до самостійного вивчення; - поточне тестування; - розв'язання практичних задач/ситуаційних вправ та проблемних ситуацій; - реферат (за однією із запропонованих тем) та підготувати презентацію до захисту.	4	-
10.	Класифікація релігій. Ранні форми релігії. Опрацювати та підготувати завдання для самостійної роботи: - підготувати відповіді та повідомлення на питання, які пропонуються до самостійного вивчення; - підготовка до поточного тестування.	4	-
11.	Національні релігії. Опрацювати та підготувати завдання для самостійної роботи: - підготувати відповіді та повідомлення на питання, які пропонуються до самостійного вивчення; - поточне тестування;	4	-

	- розв'язання практичних задач/ситуаційних вправ та проблемних ситуацій; - реферат (за однією із запропонованих тем) та підготувати презентацію до захисту.		
12.	Світові релігії. Опрацювати та підготувати завдання для самостійної роботи: - підготувати відповіді та повідомлення на питання, які пропонуються до самостійного вивчення; - підготовка до поточного тестування.	4	-
Разом:		60	-

До самостійної роботи здобувачів відноситься:

- [1] – підготовка відповіді та повідомлення на питання, які пропонуються до самостійного вивчення;
- [2] – написання реферату (за однією із запропонованих тем) та підготовка презентації,
- [3] – розв'язання практичних задач/ситуаційних вправ;
- [4] – підготовка до поточного тестування.

9. Методи навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- словесні методи: лекція, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій;
- наочні методи: мультимедійна презентація;
- практичні методи: підготовка доповідей та аналітичних повідомлень, вирішення практичних задач, виконання ситуаційних вправ та обговорення проблемних ситуацій, виконання індивідуальних завдань.

10. Форми контролю і методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний/періодичний контроль:

- усний контроль: індивідуальне / фронтальне опитування за питаннями відповідної теми, оцінювання участі у дискусійних обговореннях, оцінювання виконання доповідей та рефератів, оцінювання виступів із доповідями та рефератами.
- письмовий контроль: оцінювання виконання індивідуальних завдань, оцінювання результатів поточного тестування за ЗМ.

Підсумковий контроль: залік.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за різними видами роботи

Вид роботи	Кількість балів
Поточний контроль:	
- Опитування за питаннями відповідної теми на практичному занятті, участь здобувачів в обговоренні проблемних питань	від 0 до 2
- Виконання рефератів за однією із запропонованих тем: доповідь	від 0 до 5

та демонстрація презентації	
- Розв'язання практичних задач/ситуаційних вправ та проблемних ситуацій	від 0 до 5
- Поточне тестування за темами	від 0 до 3

Вид роботи	Бали	Критерії оцінювання
Опитування за питаннями відповідної теми на практичному занятті, участь здобувачів в обговоренні проблемних питань	0 балів	Здобувач не бере участь у практичному занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел.
	1 бал	Здобувач іноді бере участь в практичному занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на практичних заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел; показує невміння публічно представляти матеріал.
	2 бали	Здобувач бере активну участь у практичному занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних питань, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей; здатний публічно представити матеріал.
Виконання рефератів за однією із запропонованих тем: доповідь та демонстрація презентації	0 балів	Не зараховуються реферати (довіді) та презентації, які виконані не самостійно або запозичені з мережі Інтернет.
	1 бал	Доповідь та презентація виконані самостійно, проте не опрацьована актуальність теми, теоретичний аналіз дано описово, змістовний матеріал представлений схематично, у висновку сформульовані загальні висновки (або вони взагалі відсутні), тема не розкрита, робота не відповідає вимогам.
	2 бали	Доповідь та презентація виконані самостійно, оформлення відповідає вимогам із певними порушеннями, опрацьована актуальність теми, теоретичний аналіз містить неточності, але усно здобувач пояснює матеріал впевнено і за допомогою викладача виправляється, змістовний матеріал представлений добре, у висновку сформульовані загальні висновки, тема загалом розкрита із певними прогалинами, інформація у презентації подана з посиланням на джерела, однак вони оформлені із помилками.
	3 бали	Доповідь та презентація виконані самостійно, оформлення відповідає вимогам із незначними порушеннями, опрацьована актуальність теми, теоретичний аналіз містить неточності, але усно здобувач пояснює матеріал впевнено і за допомогою викладача виправляється, змістовний матеріал представлений добре, у висновку сформульовані загальні висновки, тема загалом розкрита із незначними прогалинами, інформація у презентації подана з посиланням на джерела, однак вони оформлені із помилками.
	4 бали	Доповідь та презентація виконані самостійно, оформлення відповідає вимогам, опрацьована актуальність теми із зазначенням не вирішених раніше аспектів, теоретичний аналіз ґрунтовний та самостійний, здобувач усно та без допомоги викладача пояснює матеріал, змістовний матеріал представлений добре, у висновку

		сформульовані самостійні висновки, тема загалом розкрита, інформація у презентації подана із використанням самостійно розроблених схем, малюнків, графіків, містить посилання на джерела, які відповідно оформлені та є актуальними.
	5 бали	Доповідь та презентація виконані самостійно та оригінально, оформлення відповідає вимогам, актуальність теми повністю розкрита із зазначенням невирішених раніше аспектів, правильно визначені об'єкт і предмет, гіпотеза власного дослідження, метод відповідає тематиці та поставленій задачі, теоретичний аналіз ґрунтовний та самостійний, здобувач вільно презентує матеріал; зміст презентації не перевантажений слайдами з текстовим матеріалом; у висновку сформульовані самостійні ґрунтовні судження, підкріплені фактичними доказами та розрахунками, інформація на слайдах подана переважно схематично із використанням самостійно розроблених малюнків, графіків, містить посилання на джерела, які відповідно оформлені та є актуальними.
Розв'язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій	0 балів	Здобувач практичну задачу, ситуаційну вправу, проблемну ситуацію не виконав.
	1 бал	Здобувач виконав практичну задачу, розв'язав ситуаційну вправу, проблемну ситуацію, але недостатньо розкрив сутність, допускаючи при цьому суттєві неточності; відсутні сформовані уміння та навички дослідження і обґрунтування висновків; використано обмежену кількість джерел.
	2 бали	Здобувач розв'язав ситуаційну вправу, проблемну ситуацію, але демонструє фрагментарні знання предмету вивчення і дослідження, має ускладнення щодо виділення суттєвих його ознак, виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків; використано обмежену кількість джерел.
	3 бали	Здобувач розв'язав ситуаційну вправу, проблемну ситуацію, у повній мірі демонструє знання предмету вивчення, чітко описує суттєві його ознаки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки і формулює висновки; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; окрім рекомендованої літератури використовує додаткову.
	4 бали	Здобувач розв'язав ситуаційну вправу, проблемну ситуацію, у повній мірі обґрунтовує обрані методи та інструменти дослідження, повно і чітко представляє основні теоретичні поняття для аналізу практичного матеріалу; в аналітичній / розрахунковій частині надає повноцінний аналіз проблеми, що досліджується, її всебічне висвітлення, у висновку формулює розгорнуті висновки, окрім рекомендованої літератури використовує додаткову.
	5 балів	Здобувач розв'язав ситуаційну вправу, проблемну ситуацію, у повній мірі демонструє володіння навичками наукового дослідження; виявляє самостійність у підборі, аналізі та узагальненні відповідної статистичної та аналітичної інформації; із розглянутої проблеми робить чіткі вірні висновки. Здобувач виконує задачу, розв'язує ситуаційну вправу, проблемну ситуацію з творчим підходом, використовуючи нешаблонні фрази, демонструє розгорнуте, цікаве бачення, яке відрізняється власними роздумами, висновками; окрім рекомендованої літератури використовує додаткову.
Поточне	0 балів	Тестування не виконано.

тестування за темами	1 бал	Тестування виконано в повному обсязі, не менш ніж 33% відповідей є правильними, відповіді на відкриті питання - не логічні, з явними суттєвими помилками у визначеннях.
	2 бали	Тестування виконано в повному обсязі, не менш ніж 66% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання - загалом правильні, проте наявні деякі помилки у визначеннях
	3 бали	Тестування виконано в повному обсязі, всі 100% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання – повні та обгрунтовані

*Перевірка виконання завдань здійснюється викладачем під час практичного заняття з відповідної теми. Перед підсумковим контролем індивідуальні письмові завдання надсилаються на e-mail викладачу, що здійснює підсумковий контроль. У випадку несвоєчасного подання індивідуального письмового завдання, оцінка за неї може бути знижена на 2 бали.

11. Питання для підсумкового контролю

1. Предмет філософії. Умospоглядальний характер філософського пізнання.
2. Склад філософських проблем та основні розділи філософії.
3. Міфогенна і гносеогенна концепції виникнення філософії.
4. Філософська і наукова картини світу.
5. Світогляд, його базові елементи і структура. Історичні типи світогляду.
6. Антична натурфілософія: мілетська і піфагорійська школи.
7. Антична натурфілософія: елейська школа.
8. Філософія Геракліта.
9. Атомістичне вчення Демокріта.
10. Філософія Платона: вчення про ідеї і космологія.
11. Філософія Платона: вчення про душу і державу.
12. Філософія Аристотеля: онтологія, етика і вчення про державу.
13. Філософія Середньовіччя: боротьба між реалістами і номіналістами.
14. Філософія доби Відродження: містичний пантеїзм М. Кузанського і натуралістичний пантеїзм Дж. Бруно.
15. Філософія Нового часу: обгрунтування Ф. Беконом емпіричного методу пізнання.
16. Філософія Нового часу: обгрунтування Р. Декартом раціоналістичного методу пізнання, дуалізм, психофізична проблема.
17. Філософія Нового часу: теорія пізнання і онтологія Б. Спінози.
18. Філософія Нового часу: монадологія Г. В. Лейбніца.
19. Філософія Нового часу: емпіризм Дж. Локка.
20. Німецька класична філософія: теорія пізнання і етичне вчення І. Канта.
21. Німецька класична філософія: система абсолютного ідеалізму Г. В. Ф. Гегеля.
22. Поняття буття і особливості його визначення.
23. Природа філософських категорій. Сутність та існування. Субстанція та акциденція.

24. Поняття загального, особливого, одиничного.
25. Необхідність і випадковість. Причина і наслідок. Детермінізм та індетермінізм.
26. Поняття матерії і його визначення в історії філософії.
27. Поняття суб'єкту і об'єкту. Види суб'єктно-об'єктного відношення.
28. Чуттєві і раціональні форми пізнання.
29. Форми наукового знання: наукова теорія і гіпотеза.
30. Методи наукового пізнання.
31. Концепції істини.
32. Проблема людини: науковий і філософський підходи до її вирішення.
33. Суспільство як предмет філософського пізнання. Історичні спільності людей. Історичні форми соціальної організації.
34. Структура суспільства: демографічна і поселенська. Класова структура суспільства.
35. Теорія соціальної стратифікації і соціальної мобільності.
36. Культурологічна концепція історії О. Шпенглера.
37. Цивілізаційна концепція історії А. Тойнбі.
38. Релігієзнавство як галузь знання. Основні підходи до вивчення релігії.
39. Поняття релігії. Концепції визначення релігії.
40. Структура релігії.
41. Функції і роль релігії в суспільстві.
42. Класифікація релігій.
43. Форми вірувань первісного суспільства.
44. Іудаїзм. Особливості догматики і культу.
45. Головні особливості і напрями індуїзму.
46. Конфуціанство і даосизм в історії Китаю.
47. Японська релігія – синтоїзм.
48. Буддизм: історія, віровчення, обрядовість.
49. Християнство: історія, віровчення, обрядовість.
50. Іслам: історія, віровчення, обрядовість.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (Додаток 2)

Поточний та періодичний контроль						Сума балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			
T1	T2	T5	T9	T11	T12 Кр.	
0-15	0-15	0-15	0-15	0-15	0-25	0 - 100

T1, T2, T5, T9, T11, T12 – теми практичних занять

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для іспиту
90 - 100	A	зараховано
85 - 89	B	зараховано
75 - 84	C	
70 - 74	D	
60 - 69	E	зараховано
35 - 59	FX	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
0 - 34	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Критерії та шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	100 бальна шкала / Оцінка ECTS	Теоретична підготовка	Практична підготовка
Зараховано	90 – 100 / A	Здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, розгорнуто, обґрунтовано та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей. Здобувач демонструє чітке знання відповідних категорій, їх змісту, розуміння їх взаємозв'язку, правильно формулює тлумачення відповідних понять, демонструє знання змісту передбачених програмою нормативно-правових актів, робить самостійні висновки. Здобувач вміє виявляти причинно-наслідкові зв'язки, самостійно знаходити додаткову інформацію та використовувати її для реалізації поставлених завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення знань.	Здобувач може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання практичних завдань, виконує практичні завдання не передбачені навчальною програмою, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.

Зараховано	85 – 89 / В	Здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає неточності, які не є суттєвими для характеристики предмету питання та не впливають істотно на загальну характеристику того чи іншого явища (поняття).	Здобувач має стійкі навички виконання практичних завдань, правильно вирішує більшість практичних завдань.
	75 – 84 / С	Здобувач виявляє загалом високий рівень знань щодо всієї програми навчальної дисципліни, на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, але не вміє самостійно аналізувати деякі питання, не повністю переконливо аргументувати свої відповіді, допускає незначні неточності.	Здобувач за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою навчальної дисципліни.
Зараховано	70 – 74 / D	Здобувач володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків. Здобувач знає основні поняття навчального матеріалу, але має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого та під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків та формулювання висновків.	Здобувач має елементарні навички виконання практичних завдань, правильно вирішує лише половину практичних завдань.

	60 – 69 / E	Здобувач не повною мірою розуміє предмет навчальної дисципліни, наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, назв та змісту нормативно-правових актів. Здобувач надає нечіткі характеристики відповідних явищ, викладає свої думки з істотним порушенням логіки подання матеріалу.	Здобувач може використовувати знання лише в стандартних практичних ситуаціях, має нестійкі навички виконання практичних завдань, робить багато суттєвих помилок.
Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	35 – 59 / FX	Здобувач не правильно розкриває сутність базових питань навчальної дисципліни, допускає суттєві змістовні помилки, володіє навчальним матеріалом поверхнево й фрагментарно, безсистемне виокремлює випадкові ознаки вивченого, не вміє сформулювати свою думку та викласти її в логічній послідовності, робити узагальнення та висновки.	Здобувач здатний виконати лише окремі практичні завдання за допомогою викладача. У здобувача відсутні сформовані уміння та навички.
Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0 – 34 / F	Здобувач не знає основних положень навчальної дисципліни, не володіє навчальним матеріалом.	Здобувач виконує лише елементи практичних завдань, погребує постійної допомоги викладача.

13. Навчально-методичне забезпечення

- робоча програма навчальної дисципліни;
- силабус;
- тестові завдання;
- інформаційні ресурси (електронні).

14. Рекомендована література

Основна

1. Баумейстер А. О. Вступ до філософських студій, або інтелектуальні подорожі до країни філософії : наук. посіб. Київ : Ін-т обдар. дитини НАПН України, 2017. 238 с.
2. Бичко І. В. Філософія: підручник. Київ : ЦУЛ, 2019. 648 с.

3. Губерський Л. В. Філософія. Харків : Фоліо, 2017. 621 с.
4. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Філософія: підручник. Харків : Право, 2013. 432 с.
5. Кулик О. В. Філософія : навч. посіб. для вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. Дніпропетровськ : Монолит, 2013. 692 с.
6. Релігієзнавство: словник термінів і понять / Львів. держ ун-т внутр. справ. [упоряд.: В.С. Бліхар та ін.]. Львів: ЛьвДУВС, 2013. 75 с.
7. Лубський В. І., Харьковщенко Є. А., Лубська М. В., Горбаченко Т. Г. Історія релігій світу. Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 534 с.
8. Лузан А. О. Вступ до філософії : навч. посіб. для вищих навчальних закладів III- IV рівнів акредитації. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 136 с.
9. Починок Б. В. , Починок І. Б. Вступ до філософії гуманітарних наук : навч. посіб. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2013. 364 с.
10. Релігієзнавство: навчальний посібник /Наук.ред. Д.В. Брильов. Київ: Дух і Літера, 2018. 328 с.

Додаткова

1. Аврахов І. О. Філософія. Розділ 2 : Онтологія і гносеологія : навч. пос. Дніпропетровськ : НМетАУ, 2015. 66 с.
2. Адо П'єр. Що таке антична філософія? Київ : Новий Акрополь, 2014. 428 с.
3. Вовк В. М., Петрова Г. М., Черней В. В. Історія філософії : опорний конспект. Київ : Атіка, 2012. 275 с.
4. Дахній А. Й. Нариси історії західної філософії XIX - XX ст. : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 486 с.
5. Прибутько П. С. Релігієзнавство: посіб. для підгот. до іспитів. Київ: Паливода А.В [вид.], 2013. 157 с.
6. Релігійна свобода на перехресті епох, країн, культур. / Під ред. Колодного А. К. *Науковий щорічник №19*. Київ:УАР, 2015-2016. 216 с.
7. Рьод В. Шлях філософії : XIX- XX століття. Київ : Дух і Літера, 2010. 368 с.
8. Секундант С. Г. Історія понять як предмет історико-філософського і міждисциплінарного дослідження. *Історія філософії як історія понять. Збірка наукових статей*. Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2019. С. 1-22.
9. Філософія : терміни і поняття :навчальний енциклопедичний словник / під ред. В. Л. Петрушенка. Львів : «Новий Світ - 2000», 2020. 506 с.
10. Фюрст М., Тринкс Ю. Філософія / пер. з нім. Вахтанга Кебуладзе. Київ : Дух і Літера, Інститут релігійних наук св. Томи Аквінського, 2018. 544 с.
11. Яроцький П. Л. Релігієзнавство (Сучасні релігійні процеси у світі й Україні): підручник. К.:Кондор, 2013. 439 с.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Електр. бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського фак. Київського національного університету імені Тараса Шевченка: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.html>

2. Найвидатніші філософи світу та України: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/dict.html>
3. Офіційний сайт НБ ОНУ імені І. І. Мечникова. Постійна адреса: <http://library.onu.edu.ua>
4. Офіційний сайт Одеської національної наукової бібліотеки. Постійна адреса: <http://odnb.odessa.ua/>
5. Офіційний сайт Інституту філософії імені Г.С.Сковороди НАН України: <http://www.filosof.com.ua/>
6. Філософська енциклопедія Станфордського університету. (Англійською мовою): <http://plato.stanford.edu/>
7. Філософська Інтернет-енциклопедія. (Англійською мовою): <http://www.utm.edu/research/iep/>